

A Jugoszláv Talajtani Társaság VIII. Kongresszusa

Cetinje, 1988. május 23-27.

A Jugoszláv Talajtani Társaság VIII., 35 éves jubileumi, Kongresszusát Cetinjében, a Crna Gora /Montenegro/ Köztársaságban rendezték 1988. május 23 és 27 között. A köztársaság természeti adottságai részben meghatározták a megtárgyalásra kerülő témákat: a karsztvidék talajainak és azok használatának problémáit.

A Kongresszus méltó seregszemléje volt a jugoszláv talajtan, agrokémia és talajbiológia területén dolgozó kutatóknak és oktatóknak, valamint az elért tudományos eredményeket felhasználó különböző szakembereknek.

A Kongresszuson hivatalosan részt vevők száma 180 fő volt, de az érdeklődőkkel együtt - elsősorban a plenáris üléseken - a kétszáz főt is meghaladta. Bulgáriából, Csehszlovákiából, Lengyelországból, Algériából, Egyiptomból és Magyarországról is érkeztek szakemberek. A Nemzetközi Talajtani Társaságot SZABOLCS ISTVÁN főtítkárhelyettes képviselte.

A 14 tagú szervezőbizottság elnöke Gr. DURETIC, titkára B. FUSTIC volt. A kiadványok előkészítésében G. ANTONOVIC nyújtott segítséget. A szervezőbizottság eredményes munkáját dícséri, hogy a plenáris előadások teljes anyaga, a kirándulások részletes ismertetése, továbbá valamennyi bejelentett és elfogadott előadás összefoglalója szerb-horvát és részben angol nyelven, nyomtatott formában már a Kongresszus megnyitásakor rendelkezésre állt.

A rendezvényt két szakmai kirándulás vezette be. Az első napon szervezett kiránduláson vörösföld, kavicsos és konglomerátumon kialakult sekély termőrétegű szürke váztalaj, valamint tó-közeli öntéstalaj szelvényeit tekintették meg a résztvevők. Bemutattak egy mezőgazdasági kombinátot és annak szőlő- és gyümölcsstelepítéseit, valamint az öntözés és lecsapolás /drenázs/ gyakorlatát, továbbá hatalmas üvegházaikat, ahol zömében paradicsomot és uborkát termelnek az üdülőövezet ellátásához.

A második napon a köztársaság talajtakarójára jellemző további talajszelvények - a fennsíkokon, a völgyekben és a karsztos részen kialakult váz-, réti- és öntéstalajok - kerültek bemutatásra. A résztvevők üzemi körülmények között láthatták a nehéz kötött talajok meliorációját, a felesleges vizek elvezetését, valamint a talajvédelem problémáit ezen a karsztos területen. Ugyancsak megnézték az üzemi hidropónikás termelést, mely holland licenc alapján üzemel, elsősorban kertészeti kultúrákkal. A kirándulás a tengerparti régió, Budva és Kotor érintésével fejeződött be.

A Kongresszus ünnepélyes megnyitóját május 25-én tartották. Gr. DURETIC ünnepi beszédét követően a város vezetői üdvözölték a kongresszus résztvevőit és hangsúlyozták a rendezvény jelentőségét az ország és köztársaság életében. Ezt követően a baráti országok talajtani társaságai köszöntötték a jubiláló Jugoszláv Talajtani Társaságot. A Magyar Talajtani Társaság nevében SZABOLCS ISTVÁN üdvözölte a kongresszust. Ugyancsak SZABOLCS professzor tolmácsolta a

Nemzetközi Talajtani Társaság üdvözlését. Ezt követően plenáris ülésen kezdte meg munkáját a Kongresszus.

Plenáris előadásában Gr. DURETIC ismertette a kongresszus fő tematikáját, mely magában foglalta a karsztvidék talajainak kialakulását, sajátságait és problémáit, az új eredmények bemutatását, a talajok hasznosításával, védelmével kapcsolatos problémaköröket. Ezután M. CIRIC, C. BURLICA és G. MARTINOVIC "A karszton kialakult talajtakaró genézise és sajátságai" című előadásukban az ásványi részek eredetéről, a mészkövön kialakult talajok keletkezésének idejéről és feltételeiről, azok geokémiai sajátságairól, valamint földrajzi törvényszerűségeiről számoltak be. Ismertették a szelvény morfológiáját, a fizikai és kémiai talajtulajdonságokat, az elem- és ásványösszetételt, valamint a termelési potenciált.

H. RESULOVIC, M. VLAHINIC és B. FUSTIC "A karszton kialakult talajok meliorációja" címmel tartottak előadást. A kérdés fontosságát kiemeli, hogy a karsztos területek az ország csaknem egyharmadát teszik ki. Az előadók kitértek a karsztos felületek talajtani jellemzőire, e tulajdonságok változására a meliorációs eljárást követően. Szóltak a talajpusztulásról és degradációról, a jobb minőségű talajok termékenységének megőrzési lehetőségeiről. Véleményük szerint multidiszciplináris munkával a különböző szakterületek művelőinek bevonásával hozzájárulhatnak e területek átalakításához, a termőképesség fokozásához. Külön kiemelték a vízrendezés kulcsfontosságát.

B. FUSTIC a Crna Gora /Montenegro/ Köztársaság talajainak meliorációjáról beszélt. Ismertette a folyóvölgyek beosztását, a talajjavítás problémáit, ezen belül a már elvégzett meliorációs munkákat, valamint a szükségleteket. Ő is kiemelte a vízrendezés jelentőségét, amely magában foglalja az öntözést és a fölös vizek elvezetését.

T. WAGNER és F. OSET a mezőgazdasági hasznosításu karsztos területek meliorációjával foglalkoztak. Taglalták a karsztos felületek jellemzőit, valamint az ökológiai feltételeket, a talajtípusokat. Külön beszéltek az agromelioráció gondjairól. Megítélésük szerint szükséges az alapvető agrotechnika, a trágyázás és meszezés alkalmazása.

P. VUJISIC és M. BURIC "Crna Gora karsztjainak általános geológiai jellemzői" című előadásukban a köztársaság geológiájáról, az egyes domborzati típusokról, formákról, valamint geomorfológiai történetükről tájékoztattak.

A. KUKIN és N. MILJKOVIC érdekes előadást tartottak "Analog jelenség: kémiai erózió /szufozió/ a Vajdaság platóin és karszton jelentkező "vrtaca" címmel. Bevezetőben szóltak magáról a jelenségről, a kémiai erózióról, ami a mész oldódásához kötődik, és a széndioxid jelenlétében megsokszorozódik. Ismertették a löszös platókat, a lösz főbb jellemzőit a Vajdaság csemozjom területein jelenséggel kapcsolatosan. Megállapították, hogy a jelenség analog a karsztoknál kialakult "vrtaca"-val, azzal azonban nem azonos, főként a nedvességviszonyok különböznek.

A plenáris ülésen elhangzott előadásokról összevont vitát rendeztek, amely élénk, sokoldalú és tartalmas volt. Aznap még megtekintettük NJEKOS PETROVIC püspök-költő mauzóleumát az 1700 m magas Lovcen. hegy tetején, amelyben a költő szobrát a világhírű szobrász, MESTROVIC készítette.

A következő napon a munka négy szekcióban folytatódott:

- I. szekció: Talajosztályozás, térképezés, ásványtan, tervezés, tereprendezés és talajvédelem.
- II. szekció: Talajfizika, technológia, öntözés, víztelenítés, klimatológia és hidrológia.
- III. szekció: Talajkémia és -biológia.
- IV. szekció: Talajtermékenység és növénytaplálás.

As I. szekcióban elhangzott 33 előadás többsége a különböző vidékeken kialakult talajok genézisével és osztályozásával foglalkozott. Érdekes be-

számolókat tartottak a számítógépek alkalmazási lehetőségeiről a talajosztályozásban. Több előadó fejtegette a különböző területek talajvédelmi, -javítási, és talajhasználati kérdéseit. Többben beszéltek környezetvédelmi problémákról, a meddők használatáról. E témakörökön kívül elemezték a humusz- és ásványtani vizsgálatok eredményeit, valamint a talajvíz és erózió kérdéseit.

A II. szekcióban 34 előadás hangzott el. A legtöbb előadó a különböző talajok fizikai tulajdonságaival és a talajművelés témakörével foglalkozott. Ugyancsak érdekes ismertetőket hallottunk az öntözéssel és a vízelvezetéssel kapcsolatban. Penteiken kívül a hidrológia, az erdősítés, a klimatológia, valamint a talajok használatbavétele területén elért eredményekről is beszámoltak. Jelentős számban szerepeltek meszezést tárgyaló előadások. Érdekes és hasznos volt Z. RACZ előadása a talajfizika oktatásáról a felsőfokú képzésben.

A III. szekció 33 előadását két fő téma köré csoportosították. A talajkémiai részben a legtöbben a trágyázás hatására a talajtulajdonságokban bekövetkező változásokról adtak tájékoztatást. Értékes információkat kaptunk az egyes tápelemek mozgásáról, migrációjáról; a meddők talajairól, jellemzőiről és változásáról; a szikjavításról, meszezésről, a humusztartalom alakulásáról. Érdekes ismertetést hallhattunk a zeolitok szerepéről a növénytermesztésben. A talajbiológia területéről 12 előadást tartottak a mikroflóra, mikrofauna, mineralizáció, talajfertőtlenítés, enzimaktivitás témakörökben különböző termesztési ökológiai körülmények között.

A IV. szekcióban a talajtermékenység és növénytáplálás témakörben összesen 31 előadást hangzott el. Értékes volt St. MANOJLOVIC beszámolója a trágyázási szaktanácsadás tudományos megalapozásáról, az egyes ökológiai tényezők kontrolljáról a növénytermelésben. Az előadások közel egyharmada foglalkozott a N-műtrágyázás kérdésével, ezen belül a szaktanácsadással, tápanyagok felvételével és mozgásával, a P-, K-, valamint a Fe-, Ca- és Mg-trágyázással. Hallhattunk a rét, legelő, a zöldségnövények trágyázásáról. Néhány előadó foglalkozott a peszticidokkal és a különböző hulladékok hatásával, valamint a meszezés, talajjavítás, műtrágyázás okozta táplálkozási zavarokkal, továbbá az istállótrágyázással. Ebben a szekcióban hangzott el LÁSZTITY B., BICZÓK Gy. és JÁKI I. két előadása a műtrágyázás és P-felvétel, valamint a P-deszorpációs talajvizsgálat témakörben. Az előadásokat élénk szakmai vita követte.

A következő napon kerekasztal-megbeszéléseken folytatódott a munka, majd a záró plenáris ülésen értékelték az elért eredményeket és meghatározták a kutatás főbb irányait, valamint az elkövetkezendő időszak gyakorlati feladatait.

A Kongresszuson elhangzott több mint száz előadás képet adott a jugoszláv talajtan, agrokémia és talajbiológia helyzetéről, és a figyelem középpontjában álló legfontosabb szakmai kérdésekről.

A Kongresszuson kifejezésre jutott az a színvonalas munka, mellyel a tudományterület hozzájárult a gazdaság fejlődéséhez és annak hazai és nemzetközi elismeréséhez. A rendezvény teljes anyagát külön kiadványban jelentetik meg, így minden érdeklődő számára hozzáférhetővé válnak az eredmények és tapasztalatok, amelyeket minden bizonnyal a magyar szakemberek is hasznosíthatnak.

Az igényes tudományos program, a szívélyes baráti vendéglátás, a táj szépsége is a Kongresszust értékké és emlékezetessé tette a résztvevők számára.